

дуже важливий у селекційному процесі. У корів європейської селекції оцінка показника розташування передніх дійок становила 6,6 балів, а у корів американської селекції – 6,1 балів.

Щодо показника розташування задніх дійок, встановлено, що у корів американської селекції досить часто спостерігається їх зближення, а оцінка становить 7,2 балів, щодо корів європейської селекції, то частота зближення задніх дійок не значна, середній показник за цією ознакою становить 5,4 бали.

Довжина дійок, теж вважається технологічним показником, який також впливає швидкість та якість доїння. На дуже коротких дійках часто не фіксуються стакани доїльних установок, вони злітають, брудняться і в результаті затримується процес доїння. Занадто довгі дійки часто травмуються під час процесу доїння корів. У дослідних тварин даний показник отримав оптимальні бали в межах 5,2 бала.

За переміщення (у процесі руху) обидві дослідні групи тварин отримали оптимальні бали в межах 5,6.

Отже, за оцінкою екстер'єрного типу, тварини обох селекційних груп суттєво не відрізнялися між собою, у більшості випадків ця різниця була недостовірною. Найбільш наближеними до оптимальних параметрів є тварини, які відносяться до європейської селекції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баченко М., Хмельничий Л. Лінійна оцінка екстер'єру корів молочних порід // Тваринництво України. – 1998. – № 10. – С. 9-12.
2. Кочук-Ященко О. А. Результати лінійної оцінки екстер'єру та молочної продуктивності корів-первісток української червоно-рябої молочної породи різних генотипів / О. А. Кочук-Ященко // Вісн. Житомирського нац. агрокол. ун-ту. – 2015. – № 2 (52), т. 3. – С. 113–121.
3. Хмельничий Л. М. Популяційно-генетичні параметри лінійних ознак екстер'єру корів оцінених за методикою лінійної класифікації / Л. М. Хмельничий, А. О. Шкурат, С. Л. Хмельничий // Науковий вісник «Асканія-Нова». – 2012. – Вип. 5 (2). – С. 166–175.
4. Хмельничий Л. М. Рекомендації міжнародного комітету з реєстрації тварин (ICAR) щодо методів оцінки будови тіла молочної худоби / Л. М. Хмельничий, Ю. П. Полупан // Розведення і генетика тварин. – 2010. – Вип. 44. – С. 203–207.

УДК 636.082.22

БУШТРУК М.В., СТАРОСТЕНКО І.С., кандидати с-г наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА ТА ВІДБІР БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ ЗА ІНТЕНСИВНІСТЮ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Одним із основних методів племінної роботи є оцінка, відбір та інтенсивне використання плідників. Відомо, що плідники мають важливу роль в удосконаленні стада, адже 90-95% ефекту селекції приходить на їх долю [1].

В останні роки багато дослідників вивчали вплив віку плідників на спермопродуктивність та її запліднювальну здатність. Практика підтверджує, що бугаї на протязі багатьох років зберігають статеву активність і від них можна

отримати сперму високої якості, достатньо за густиною та рухливістю сперматозоїдів [2-5].

Так, нами були вивчені зміни спермопродуктивності на протязі девяти років у одних і тих же плідниках. Ми виявили, що бугаї мають вікові особливості спермопродуктивності і її показники збільшуються до чотирьох річного віку. Встановлено вірогідне підвищення об'єму еякуляту на третьому і четвертому році життя і збільшується до п'ятирічного віку, а далі стабілізується. Спостерігається тенденція до підвищення якісних показників спермопродуктивності до 48-місячного віку, в подальшому концентрації та рухливості спермій з віком ці стабілізуються, а на восьмому і дев'ятому році є незначне зменшення ($P < 0,05$).

Число спермій з віком збільшувалось пропорційно росту показників об'єму еякуляту та концентрації спермій. Вірогідне збільшення числа спермій в еякуляті бугаїв спостерігається до третього життя і максимум настає в шестирічному віці. Рівень запліднювальна здатність сперми бугаїв-плідників з віком незначно змінюється, вона підвищується до 3-5 річного віку, стабілізується і до 7-ми річного віку перебуває на тому ж рівні. Між породами значних відхилень не виявлено.

Крім того, слід зазначити, що довготривале інтенсивне використання бугаїв-поліпшувачів дає можливість реалізувати їх потенційні можливості спадковості. Особливо ефективно тривале використання бугаїв-поліпшувачів при штучному осіменінні.

В умовах племпідприємств тривалість використання плідників залежить від кількості та якості спермопродукції, а також від результатів їх оцінки за якістю потомства, які стають відомими, як правило, при досягненні плідниками 5-6 річного віку. Як свідчать наші дослідження тривалість життя бугаїв на племпідприємствах становить 60-77 місяців, а використання їх для племінних цілей – 36-55 місяців.

Отже, інтенсивне вирощування бугайців має вплив на якісні і кількісні показники спермопродуктивності, які в свою чергу від генетичних особливостей та паратипових факторів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Басовський М.З., Рудик І.А., Буркат В.П. Вирощування, оцінка і використання плідників // М.З.Басовський, І.А.Рудик, В.П.Буркат — К.: Урожай, 1992. – 216 с.
2. Бугаї-плідники в селекції молочної худоби [Текст] / М. І. Башенко, А. М. Дубін, Г. Н. Попова [та ін] ; за ред. М. І. Башенка. - К. : Фітосоціоцентр, 2004. - 200 с.
3. Бойко О. [Оцінка статевої активності бугаїв-плідників за якісними показниками сперми](#) // О Бойко - Тваринництво України, 2014
4. Кузєбний С.В. Вплив генетичних та паратипових факторів на відтворювальну здатність бугаїв-плідників // С.В.Кузєбний : автореф. дис... канд. наук: 06.02.01 – Чубинське, 2008. – 20 с.
5. Надточий В.М. Порівняльна оцінка бугаїв-плідників різних порід за селекційно-генетичними ознаками відтворювальної здатності // В.М.Надточий : автореф. дис. канд. с.-г. наук: 06.02.01. Чубинське, 2007. – 20 с.